

[Holstein.]

utvivlsomt ikke saa meget, at det kan opveje det Milliontab, der direkte er tilføjet Staten ved de Lettelser, man kan udmærket godt kalde det Forøring, der er givet de paagældende i Form af Rentenedsættelser, Fritagelse for Afdrag de første Aar og hel Rentefritagelse for visse Beløb.

Saa kommer hertil yderligere et Forhold, som den paagældende Forfatter ganske savner Data til at kunne bevise, nemlig i hvilken Grad der er paaført Landkommunerne nye Ekstraudgifter som Følge af Oprettelse af Husmandsbrug til Vejanlæg, til Skoler og paa anden Maade. Dette siger han, at han savner Oplysninger til at belyse. Han siger, at han nærer ikke Tvivl om, at Udgifterne i hvert Fald mange Steder er blevet betydelig forøget for Kommunerne, men samtidig siger han, at man maaske kunde regne med, at saa bliver der kommunal Aflastning paa andre Omraader, kommunal Aflastning maaske i Byerne. Jeg tror nu, at det er overmaade problematisk, om der bliver saadan Aflastning; i hvert Fald vil det være overordentlig vanskeligt at paavise dette Forhold nøjagtigt. At mange Kommuner faar forøgede Udgifter, er i hvert Fald givet.

Saaledes ligger altsaa Forholdene, hvis man ædrueligt og upartisk vil vurdere dem fra et rent nationaløkonomisk Synspunkt, for den Husmandslovgivning, vi har haft, og som har virket i ca. 10 Aar; dette gælder 4. Oktober-Loven, de gamle Husmandslove har jo ikke spillet den samme Rolle i Krigsaarene og i Efterkrigsaarene som 4. Oktober-Loven — heldigvis, for hvis de havde det, vilde det have betydet, at en endnu større Kreds af Landarbejdere i disse Aar var blevet overordentlig vanskeligt og trykket stillede økonomisk set.

Den ærede Ordfører for Venstre, Hr. Madsen-Mygdal, gjorde sig jo som Landbrugsminister i 1921, jeg tør næsten sige heroiske Anstrengelser for at ligestille dem, der faar Jord efter den gamle Statshusmandslov, med dem, der faar Jord efter 4. Oktober-Loven. Derfor fik vi de vidtgaaende Indrømmelser ved Loven af 6. Maj 1921, som ligefrem forærede de paagældende Tilskud paa 6 000 Kr. til deres Bygninger til lige med Rentelettelse i langt større Omfang, end der hidtil havde været givet.

Nu siger den ærede Ordfører for Venstre, at før man gaar til at knæsette Loven om Vilkaar for Bortsalg af Jord i offentligt Eje som Grundlov for Fremtidens Statshusmandsbrug her i Landet, burde man se, hvorledes de to Love, den gamle Statshusmands-

lov og 4. Oktober-Loven, virkede under Forudsætning af, at der blev givet samme økonomiske Vilkaar for Brug, der er oprettet efter den gamle Statshusmandslov, som for dem, der er oprettet efter 4. Oktober-Loven, altsaa indført lige saa store Lettelser i den gamle Lov som i 4. Oktober-Loven.

Jeg vil gerne i denne Forbindelse spørge den ærede Ordfører for Venstre: Hvorfor sørgede han ikke i den første Del af 1924, da han havde Magten baade i dette høje Ting og i Landstinget, for at faa den gamle Husmandslov bragt paa lige Fod økonomisk med 4. Oktober-Loven? Det havde den daværende højtærede Landbrugsminister i sin Magt, men han gjorde det ikke, der blev ved at være det Misforhold, som han selv pegede paa her i sin Ordførelse, at Husmanden efter den gamle Statshusmandslov skal forrente Købesummen og en høj Købesum for sin Jordparcel, medens Husmanden efter 4. Oktober-Loven kun skal forrente Jordværdien med 4½ pCt. Den ene skal svare Forrentning af Jordens Købesum, den anden kun af Jordværdien.

Men det kunde jo være forandret i 1924. Man gik til vidtgaaende Indrømmelser, bl. a. med Hensyn til, hvad der skal forrentes af Bygningskapitalen, for at stille disse to Brugsformer økonomisk lige, saaledes at man kunde naa det, som den højtærede daværende Landbrugsminister ønskede, at se disse to Love en Aarrække virke Side om Side for derefter at vælge imellem dem.

Nu sagde den højtærede Ordfører for Venstre, at man kan endnu ikke bedømme disse to Loves Virkninger, økonomisk og socialt, for dem, der overtager disse Brug, fordi de ikke er ligestillede; han pegede netop paa den Forskel, der fremdeles bestaar, som Grund til, at man ikke kunde danne sig et berettiget Skøn over deres Virkemaade, hvis de førtes op i samme Plan, og han lyste efter, at dette maatte ske. Og hvis det skete, sagde den ærede Ordfører for Venstre, saa nærrede han ingen Tvivl om, at Landarbejderen vilde foretrække at faa et Brug efter Statshusmandsloven — jeg kan kalde den, ikke den gamle Statshusmandslov, men den reviderede og à jour førte Statshusmandslov.

Jeg har selvfølgelig ikke det mindste imod, at det bliver den gamle Statshusmandslov, der bliver Grundlaget for Fremtidens Husmandsbrug her i Landet, det har jeg begribeligvis ikke det fjerneste imod og skulde paa ingen Maade modsætte mig. Men jeg kan paa den anden Side ikke se, at det rent praktisk-økonomisk set bliver saa stort andet end en Strid om Ord, om man vil